

Conclusions de la restauració del Tapís de la Creació

El Tapís de la Creació de la catedral de Girona, que s'ha estat estudiant i restaurant al Centre de Restauració de Béns Mobles des de mitjan novembre de 2011, torna a la catedral després d'una intervenció destacada a nivell de conservació, en la qual s'han eliminat els elements que li eren nocius i s'han alleujat les tensions que causaven les restauracions.

La restauració del brodat ens ha proporcionat nova informació sobre la seva constitució interna i el seu estat de conservació. Després d'un ampli reportatge fotogràfic i radiogràfic i de l'estudi de fotos d'arxius històrics, es van iniciar els treballs pel revers de l'obra, un cop retirada l'arpillera que el cobria des de 1975. Aquesta primera actuació va deixar al descobert els colors originals i es van poder localitzar i documentar, en una detallada cartografia, inscripcions que s'havien descolorit i desgastat, que no es podien veure per la part del davant, així com 265 pedaços de 12 tipologies diferents i d'èpoques diverses.

Aquesta documentació tan important ens ha ajudat a conèixer una part històrica de la peça fins avui dia desconeguda, i ha servit per saber quines són les parts originals i quines es van afegir amb posterioritat. A més, a partir de la lectura d'algunes inscripcions s'han pogut extreure noves dades iconogràfiques. Per exemple, es va descobrir una inscripció gràcies a la qual ha estat possible confirmar que el personatge que fins avui pensàvem que es tractava d'Abel, no és altre que la constel·lació d'Hèrcules.

El nou sistema d'exposició del brodat

Una vegada dut a terme l'estudi exhaustiu de l'obra i finalitzats els tractaments de neteja i de consolidació, el Tapís es retorna a la catedral de Girona, on es presentarà en un nou bastidor metàl·lic, ja que l'antic, de fusta, no reunia les condicions requerides per a una correcta conservació.

Aquest nou bastidor es tracta d'una estructura reticulada, feta a base de perfils d'alumini, en la qual s'hi han adaptat uns plafons de policarbonat que fan de suport al brodat. Aquesta superfície de policarbonat s'ha folrat amb un teixit—moletó de cotó 100% sense aprest—, per tal de proporcionar una base encoixinada en la qual descansi còmodament l'obra i s'evitin tensions derivades del seu propi pes. Per mantenir estable l'obra, sense tensions, el tapís es

Vitrina i nou suport d'exhibició

presentarà amb una lleugera inclinació. Això ho permet una estructura d'alumini mòbil, tipus cavallet, que sustenta el Tapís muntat en el seu nou suport. Aquest nou sistema d'exposició permet alhora mantenir l'obra separada del mur, i fa possible els controls periòdics de conservació preventiva.

Quant a l'adequació de l'espai, com s'havia dit en la presentació del projecte, s'han fet unes millores per mantenir més estables, tant la temperatura i la humitat relativa com la qualitat de l'aire. L'espai, ara, estarà ben aïllat de la zona de visitants.

Les millores en la seva presentació a l'espai expositiu s'han aconseguit amb la il·luminació temporalitzada a base de díodes emissors de llum tipus LED i amb l'apropament de l'obra al visitant.

Tot i haver-se acabat els treballs de conservació i restauració hi haurà un control i avaluació permanent del comportament de l'obra, així com de les condicions climàtiques.

El Tapís de la Creació. Descripció

El Tapís de la Creació de la catedral de Girona és una obra cabdal del romànic a Catalunya, datada a cavall entre el segle XI i el XII. Des de l'any 1975 l'obra s'exposa al capdavant de les sales del Tresor de la catedral de Girona, a l'interior d'un espai semitancat amb una gran vitrina de vidre. És propietat del Capítol de la catedral de Girona i forma part de l'exposició permanent del Museu Capitular de la catedral de Girona.

Els historiadors apunten que el Tapís de la Creació representa tres cicles iconogràfics: el Gènesi, el Calendari i la Invenció de la Creu, ordenats de la següent manera: al centre del tapís i presidint tota la narració decorativa hi ha la figura del Pantocràtor, que es troba dins un cercle que conté inscripcions. A continuació, seguint la forma circular, està representat el Gènesi o la Creació, que ocupa vuit compartiments, els quals convergeixen en forma de cunya al centre, cadascun explicat amb la seva corresponent inscripció. La narració del Gènesi també està envoltada per un gran cercle amb inscripcions. La següent composició esdevé gairebé quadrada amb la representació

dels quatre vents, que estan col·locats un a cada angle del rectangle, amb el nom que els identifica. Finalment, tot el conjunt està emmarcat, per la part superior i laterals, amb el calendari o menologi i per la part inferior, amb la historia de la *Invenció de la Creu*.

Característiques formals

El Tapís de la Creació és una obra de gran dimensions (358 x 450 cm), tot i que, segons un estudi tècnic recent de les restauradores Carmen Masdeu i Luz Morata, encarregat pel CRBMC, la peça podria haver tingut en origen una llargària i amplada més gran (480 x 540 cm), concretament un terç més de llargària que en l'actualitat. El conjunt hauria estat compost per set franges de tela de la mateixa llargària: cinc col·locades en sentit vertical i dues en horitzontal, a les quals s'haurien d'afegir dues de més petites als angles superior i inferior dret. En el seu estat actual el brodat està fet sobre sis franges de teixit de forma rectangular i de les mateixes característiques. La superior, que és l'única que es conserva gairebé sencera, dóna la llargada del teler en què es van fer les sis franges (420 cm). Tanmateix aquesta franja està col·locada horitzontalment, mentre que les altres cinc, verticals, i tallades totes en la part inferior, només fan 293,5 cm i la de la dreta és molt reduïda quant a amplada.

Des del punt de vista tècnic, es tracta d'un brodat, però s'ha denominat tapís perquè és el nom que se li donava a l'Edat Mitjana. El brodat presenta la particularitat d'estar fet sobre un xebro de llana fina, de color vermellós, amb una forta torsió en «z» i una trama en «s». El xebro de llana està brodat amb agulla llarga i fils de llana i lli blanquejat, tot seguint sempre la direcció longitudinal, és a dir, en el sentit que té l'ordit del teler, amb la particularitat que a la franja superior el teixit s'ha disposat en sentit horitzontal. La tècnica utilitzada és la de les *telas acu pictae*, és a dir, pintura a l'agulla.

Detall del tapís

Els colors del tapís són molt variats, vius i contrastats, amb predomini de verds, grocs, roigs, terres cremades, blaus i blancs. El negre serveix per dissenyar les figures, mentre que la resta dels colors donen vida i componen els fons. Els bots dels vents cardinals són grocs, els fons de les escenes del Gènesi són de color terres cremades, el cicle de la *Invenció de la Creu* presenta verds intensos i blaus foscos sobre un fons roig porpra, i finalment les cartelles de les inscripcions són blanques amb lletres en groc, blau i rosa.

Pel que fa a la seva funció, l'historiador Manuel Castiñeiras, autor de l'últim estudi que s'ha fet sobre el tapís, considera seriosament com a hipòtesi que l'obra fos un tapís de sòl o una catifa, i no una peça de tela (domàs) de paret o una coberta de dosser. En aquest sentit, es creu que es va utilitzar com a catifa per a la celebració de la Pasqua i de les festes de la Invenció i Exaltació de la Santa Creu. Aquesta hipòtesi s'ha desenvolupat a partir de les darreres evidències tècniques i de composició. Per a l'historiador "es tracta d'un objecte excepcional, tant per les seves dimensions com per les característiques del seu programa iconogràfic, que combina, de manera molt original, el repertori bíblic de la Creació, el cosmogràfic del calendari i l'històric de la llegenda de la Vera Creu. Tots aquests temes semblen estar unificats pel coneixement d'una sòlida cultura cosmològica altmedieval, amb fortes arrels en el món clàssic, carolingi i bizantí, pròpies d'un gran *scriptorium* o biblioteca monàstica o catedralícia."

Història del Tapís de la Creació

El Tapís de la Creació de la Catedral de Girona és una de les obres més enigmàtiques del romànic europeu. Segons els estudis, l'obra va ser probablement feta per a la catedral de Girona i en l'àmbit de la ciutat, però no se sap amb certesa ni el lloc de la seva producció ni la seva funció original. Pel que fa el seu origen, Carmen Masdeu i Luz Morata apunten que de l'obra només s'ha pogut examinar la cara principal i no s'ha observat cap tipus de segell, ni cap empremta que denoti amb claredat la seva procedència i els seus artífexs. A més, els historiadors apunten que la identificació del tapís en els inventaris de la catedral de Girona és difícil perquè se li han assignat diversos noms al llarg de la història.

En referència a les idees que van inspirar el tapís, els estudis apunten al monestir de Santa Maria de Ripoll i a la canònica de Sant Feliu de Girona, dos centres importants d'ensenyament, estudi i il·luminació en la segona meitat del segle XI, com els espais en què es podrien haver trobat els models i les idees per desenvolupar el complex programa iconogràfic que presenta aquesta peça.

Els historiadors plantegen la hipòtesi que el brodat fos elaborat en un monestir femení a l'ombra d'una gran dama de la noblesa. En aquest sentit, assenyalen com a possibles responsables de l'obra les monges benedictines de Sant Daniel de Girona, per encàrrec de la comtessa Mafalda d'Apúlia (1060-1112), vídua de Ramon Berenguer II i mare del jove príncep Ramon Berenguer III, qui probablement va desenvolupar un cert protagonisme en la gènesi del tapís.

Vista general del Tapís de la Creació

Tot apunta que l'any 1097 va tenir lloc la col·locació del tapís a la catedral de Girona. De fet, la tela podria haver servit de catifa de luxe amb motiu del concili presidit l'any 1097 a Girona pel llegat papal i arquebisbe de Toledo, Bernat d'Agen, per tal de resoldre els conflictes interns de l'Església catalana, afirmar el poder del jove comte Ramon Berenguer III, protegit de la Santa Seu, i animar a la restauració definitiva de la seu metropolitana de Tarragona. El seu programa iconogràfic reflecteix moltes d'aquestes preocupacions.

A banda d'aquest fet, la primera referència documental del tapís és molt tardana. Concretament, és del segle XVI i prové de la visita de l'emperador Carles V a Girona els dies 25 i 26 de febrer de l'any 1538. Ho recullen dos relats de l'estada del monarca a la ciutat: el primer conservat a les Actes Capitulars de la Catedral de Girona, i el segon, conservat a l'Arxiu municipal de Girona.

La segona al·lusió que es troba del Tapís seria a *l'Inventari de la Tresoreria de Pere Rosselló*, de 1695, en el qual s'esmenten diferents

draps amb la història del Fill Pròdig, dels comtes de Barcelona, de David i "altre peça dita de Constantino".

Les següents referències trobades sobre el l'obra les fa l'acadèmic Enric Claudi Girbal, cronista de la ciutat de Girona, segons les quals l'obra va ser redescoberta entre 1874 i 1878, atès que es va contemplar la possibilitat de fer portar el tapís a l'Exposició universal de París de 1878.

Una altra citació és de 1879 i la fa l'erudit granadí Juan Facundo Riaño. Es troba en una monografia en anglès dins la sèrie South Kensington Art Brook titulada *Spanish Industrial Arts*, on es troba una de les primeres reproduccions i comentaris del tapís.

Finalment, una altra fet rellevant de l'obra el trobem el 1888, any en què el tapís va ser exposat a l'Exposició Universal de Barcelona, i posteriorment el 1892 es va exposar a Madrid.

Restauracions prèvies del tapís

El Tapís de la Creació ha estat restaurat en quatre ocasions. La primera intervenció va tenir lloc al segle XIX per tal de ser exhibit en l'Exposició Universal de París. Aquesta restauració es va dur a terme el 1878, segons el testimoni de l'historiador Enric Girbal, tot i que segons altres historiadors la intervenció s'hauria fet als voltants de 1884.

La segona restauració va tenir lloc en la primera dècada del segle XX: unes monges franceses *especialitzades* van recompondre fins a 28 fragments que s'havien trobat.

La tercera restauració documentada es va realitzar entre els anys 1951 i 1952, segons l'historiador Pere de Palol al seu llibre *El Tapís de la Creació de la catedral de Girona*. En aquesta intervenció no es va fer cap reintegració: la faixa dreta es va col·locar al seu lloc, i tota l'obra es va fixar a un teixit de color marró clar.

La quarta i darrera intervenció del tapís es va fer l'any 1975 per iniciativa de mossèn Genís Baltrons i la van portar a terme les monges Adoratrius de Girona.

La proposta de conservació i restauració

El Centre de Restauració de Béns Mobles del Departament de Cultura, d'acord amb el Capítol Catedral de Girona, va encarregar el 2005 a

les especialistes Carme Morata i Mari Luz Masdeu un informe tècnic sobre l'estat de conservació del Tapís. La conclusió d'aquest informe va ser que calia dur a terme una intervenció per estabilitzar l'obra i millorar l'espai expositiu en relació principalment a les condicions de conservació preventiva. El 2008, amb motiu de la creació del programa Romànic Obert entre el Departament de Cultura i La Caixa, el CRBMC demana que s'inclogui el Tapís de la creació dins del programa d'actuacions.

Posteriorment, l'any 2010 el CRBMC elabora un informe tècnic per determinar el procediment a seguir en el futur projecte d'actuació de conservació i restauració del Tapís. Es decideix crear una comissió d'experts, sota la direcció del CRBMC, per acordar el pla de treball i el calendari d'actuació, tenint en compte l'informe tècnic de les MM de l'any 2005. Per completar l'estudi de 2005, els tècnics del CRBMC, conjuntament amb les especialistes Morata i Masdeu, fan un seguit d'estudis físics amb tècniques no destructives: llum difusa, llum rasant, infraroig i ultraviolada, que permeten constatar amb més precisió la diagnosi inicial de l'estudi dut a terme l'any 2005. D'altra banda, l'estudi de Nieves Valentín, del Instituto del Patrimonio Cultural de España (IPCE) sobre clima i de qualitat de l'aire de l'espai expositiu del Tapís i l'anàlisi de Benoît de Tapol, expert en conservació preventiva del MNAC, sobre les mesures climàtiques preses durant tres anys (2007-2010) a la sala del Tapís del Museu de la catedral, conclouen que actualment el Tapís no presenta un grau molt preocupant de biodeteriorament, tot i que n'hi ha, però destaquen que es imprescindible evitar l'impacte dels visitants, ja que comporten increment de la humitat relativa i àcids orgànics, amb una vitrina que doni estanquitat a l'obra, i actuar sobre l'espai expositiu per evitar la pols que es desprèn del sostre sense revestiment, i dels murs laterals i per tant, adequar-lo amb materials "tampó" que reforcin l'aïllament de les fonts d'humitat.

L'any 2011 Morata i Masdeu, d'acord amb tots els estudis fets, fan la proposta definitiva de conservació-restauració, amb el consens de la comissió d'experts, i es va acordar que tanmateix, podria ser modificada si escau, durant el propi procés de restauració, una vegada retirada l'arpillera del revers del Tapís.

Durant l'any 2011 des del CRBMC es va replantejar l'espai expositiu, i es va encarregar un projecte d'adequació del Tapís tenint en compte les condicions òptimes de conservació que havia de tenir l'obra. Finament, davant de tots els estudis i propostes, el capítol de la catedral de Girona va acordar dur a terme la intervenció sota la direcció del CRBMC.

Estat del tapís abans de la intervenció

Després de diverses proves es va concloure que el tapís no reunia les condicions d'estabilitat necessàries per a la seva bona conservació a llarg termini. El Tapís de la Creació presentava diverses intervencions (reparacions, afegits, recosits, sargits...). A més, l'obra tenia una acumulació important de brutícia a tota la superfície retinguda entre el teixit. A banda, el perímetre del tapís presentava parts desfilades i descosides de la tela de suport, coneguda com a tela d'arpillera, i els cosits que subjectaven el tapís a la tela de suport provocaven moltes tensions que posaven en perill la resistència de les fibres. El tapís també presentava petites llacunes irregulars per la pèrdua de matèria de fils i teixit, l'obra patia pel fet d'estar exposada totalment en vertical, i el bastidor de fusta que feia de suport rígid de l'obra no era prou estable. D'altra banda, el tapís no contemplava les mesures preventives necessàries, atès que la tela de suport estava clavada per tot el seu contorn al bastidor de fusta, fet que suposava un factor de risc en cas d'haver d'actuar d'urgència en cas d'incendi.

També es van identificar problemes importants per a la conservació en l'espai on s'exposava el tapís, per la qual cosa es va requerir una actuació per millorar l'espai i adequar-lo a la funció de protecció i conservació. Fins ara el tapís estava protegit dels visitants per plafons de vidres que no estaven tancats hermèticament i que permetien l'entrada d'aire humit i carregat de vapors, que reaccionaven amb els materials orgànics de l'obra.

Detall del revers en què s'observa la pols acumulada al llarg dels anys en la tela d'arpillera i en el llistó del bastidor.

Per conèixer amb profunditat l'estat de conservació en què es trobava el Tapís es van fer diversos exàmens i anàlisis fisicoquímiques. Concretament, es van utilitzar diferents tècniques fotogràfiques i

d'il·luminació com són: la fotografia general i de detall, fotografia d'infraroigs, fotografia amb llum ultraviolada, il·luminació amb llum difusa i llum rasant i macrofotografia. Mitjançant aquestes tècniques s'ha obtingut una informació detallada i precisa, tant dels elements constitutius de l'obra com de l'estat de conservació.

El projecte d'intervenció

El projecte i la futura restauració han estat promoguts pel Centre de Restauració de Béns Mobles (CRBMC) del Departament de Cultura. La restauració del Tapís de la Creació ha comptat amb un pressupost de 152.000 euros. En el marc del programa Romànic Obert, l'Obra Social "la Caixa" ha finançat els treballs de restauració del Tapís de la Creació de Girona i el condicionament de la sala on s'exposa.

El trasllat d'aquesta obra a les instal·lacions del CRBMC de Valldoreix va tenir lloc a mitjan novembre de 2011 i els treballs han durat fins a finals de març de 2012. La finalitat de la intervenció ha estat aportar al tapís l'estabilitat necessària per a la seva perdurabilitat en el temps, per tal que el puguin gaudir les generacions actuals i futures.

Els criteris bàsics de la intervenció han estat: condicionar l'espai on es trobava el Tapís; aïllar l'espai del tapís de l'espai dels visitants a través de la vitrina; implementar amb materials tampó (reguladors d'humitat); enguixar la volta, folrar les parets amb Pladur® pintat; aïllar l'espai vitrina del Tapís de la zona de pas a la sala annexa; musealitzar la porta d'accés a la zona de pas, i instal·lació d'un nou sistema d'il·luminació amb tecnologia LED.

Cal destacar que es va constatar que hi havia un gran nombre de reconstruccions, gairebé totes elles d'aparença il·lusionista, que calia conservar i que havien esdevingut documents històrics i part integrant de l'obra original i del seu aspecte actual.

Les dues conservadores-restauradores especialitzades en teixits antics, M. Luz Morata i Carme Masdeu, coneixedores de l'obra, han portat a terme la intervenció. La proposta d'actuació que han plantejat l'ha consensuada la comissió d'experts, un cop feta l'avaluació dels resultats dels diferents estudis i anàlisis, tant del propi tapís, com de l'espai en que estava ubicat i de les seves condicions climàtiques.

L'actuació s'ha basat en el criteri de la mínima intervenció i el màxim respecte per a tots els elements que conformen l'història de l'obra. D'altra banda, les diverses intervencions de consolidació que ha requerit l'obra han estat totalment reversibles, s'han emprat

materials neutres, estables i compatibles amb la naturalesa de la peça i totes les fixacions s'han fet mitjançant cosits de restauració.

El projecte d'actuació per millorar les condicions d'exposició i conservació del Tapís té com a finalitat minimitzar les fluctuacions de la temperatura i humitat relativa; millorar la qualitat de l'aire a la zona de vitrina, reduint els agents contaminants; millorar les condicions de seguretat; proposar la il·luminació idònia, i exposar el tapís adequadament d'acord amb les mesures de conservació preventiva.

Procés de restauració

El procés de conservació i restauració es va iniciar amb el desclavament de la tela arpillera que subjectava el tapís al bastidor de fusta. Posteriorment, el tapís es va traslladar al Centre de Restauració de Béns Mobles, a Valldoreix, amb un camió especialitzat en transport d'obres d'art amb totes les mesures de seguretat. Com en totes les operacions, tant la càrrega de la caixa amb el Tapís com la descarrega al CRBMC de Valldoreix estaran supervisades pels tècnics conservadors-restauradors.

Per al seu trasllat, el Tapís es va protegir i enrotllar sobre un cilindre (32 cm de diàmetre per 5 m de llarg) de polietilè recobert amb material espumós. El cilindre porta un eix central interior sobresortint pels laterals, que va permetre recolzar el tub sobre uns suports, per tal de mantenir el tapís enrotllat en suspensió. Un cop enrotllat el tapís, el cilindre es va posar dins una caixa de fusta feta a mida, de tipus museu, folrada per l'interior amb aïllament tèrmic i dotada de sistema anticops. El cilindre anava recolzat sobre uns suports mantenint el tapís suspès i ben protegit.

Quan el Tapís va arribar al CRBMC es va examinar amb raigs X i es va fer la documentació fotogràfica d'inici.

El bastidor de fusta que havia sostingut fins ara el tapís s'ha substituït per un nou bastidor, construït amb perfils d'alumini, i un llistó exterior de fusta regulable. S'hi ha adaptat uns plafons de policarbonat que fan de llit del Tapís. El Tapís s'instal·larà amb un sistema de fàcil muntatge que farà possible els controls periòdics i la tensió regulable del suport tèxtil.

El programa Romànic Obert

El programa Romànic Obert és una línia d'actuació iniciada per l'Obra Social "la Caixa" i el Departament de Cultura per a la conservació del

patrimoni arquitectònic català. Disposa d'una inversió de 18.275.000 euros per dur a terme accions dirigides a la restauració i millora de monuments i elements romànics, i a la difusió d'aquests béns patrimonials. Ambdues institucions van signar el conveni per posar en marxa aquest programa el gener del 2009.

Aquesta inversió per part de "la Caixa" ha permès iniciar actuacions en 78 monuments i elements del patrimoni romànic català. Les accions que s'hi fan inclouen, a més de treballs de restauració i conservació, intervencions arqueològiques, de sanejament, senyalització i adaptació a persones amb dificultats de mobilitat. A la demarcació de Girona, l'entitat financera inverteix 4,7 milions d'euros en 25 intervencions.

Paral·lelament, el Programa Romànic Obert estableix una sèrie d'accions de difusió, com ara una exposició itinerant per donar a conèixer el patrimoni català i promoure el turisme cultural, o la creació d'un portal d'Internet sobre art i arquitectura romànics.

24 actuacions a les comarques de Girona

El Programa Romànic Obert aporta un total de 4.723.000 euros per a dur a terme 25 actuacions de millora i restauració de monuments.

Ripollès			
Camprodon	Sant Pere	150.000	
Camprodon	Sant Cristòfol de Beget	211.000	Obres acabades
Molló	Santa Cecília	200.000	
Pardines	Sant Esteve	95.000	
Ripoll	Santa Maria	500.000	Obres acabades
Sant Joan de les Abadesses	Monestir	100.000	
Sant Joan de les Abadesses	Sant Pol	75.000	
		1.331.000	
Alt Empordà			
Castelló d'Empúries	Muralles	200.000	Obres acabades
Lladó	Santa Maria Lladó	150.000	
Rabós d'Empordà	Sant Quirze de Colera	250.000	
Sant Miquel de Fluvià	Sant Miquel de Fluvià	100.000	Obres acabades
		700.000	

Baix Empordà			
La Bisbal d'Empordà	Restauració i millora Castell-Palau de La Bisbal	150.000	
Cruïlles	Sant Miquel	400.000	
Forallac	Església Sta. Coloma de Fitor	215.000	Obres en execució
Palamós	Castell de St. Esteve de la Fosca	130.000	
Sant Feliu de Guíxols	Monestir de Sant Feliu de Guíxols	150.000	Obres en execució
La Tallada l'Empordà	Església de Sant Esteve de Marenyà	245.000	Obres en execució
		1.290.000	
Garrotxa			
Besalú	Pont	100.000	Obres en execució
Beuda	Sant Sepulcre de Palera	150.000	Obres en execució
Sant Joan les Fonts	Sant Joan les Fonts	150.000	
		400.000	
Gironès			
Girona	Tapís de la Creació de la Catedral de Girona	152.000	Inici dels treballs
Girona	Sant Daniel de Girona	300.000	
Girona	Sant Pere de Galligans	250.000	
		702.000	
La Selva			
Hostalric	Muralles	200.000	Obres acabades
		200.000	
Cerdanya			
Meranges	Sant Sadurní	100.000	
		100.000	
TOTAL			4.723.000

El Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya (CRBMC)

El Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya, del Departament de Cultura, contribueix a la preservació dels béns culturals mobles de Catalunya. Entre els seus objectius hi ha conèixer l'estat de conservació d'aquests béns, programar-ne i prioritzar-ne les actuacions de conservació preventiva i les de restauració, avaluar-ne

les propostes de tractament, i coordinar, executar i fer el seguiment de les intervencions.

Així mateix, el CRBMC vetlla pel rigor i la qualitat de les intervencions de conservació–restauració del patrimoni moble de Catalunya, i avalua periòdicament l'estat de conservació dels béns intervinguts amb anterioritat.

El Centre també assessora i ofereix serveis tecnicocientífics als professionals de la conservació–restauració, als investigadors del patrimoni i als conservadors de col·leccions, i promou el coneixement de la disciplina, així com els avenços en tecnologia i en la pràctica de les actuacions de conservació–restauració.

El Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya, a Valldoreix, que compta amb unes instal·lacions capdavanteres a nivell europeu, disposa de tallers i laboratoris adaptats als requeriments de seguretat i a les necessitats de restauració d'una obra de grans dimensions i de gran valor com és el Tapís.